

УДК 378.147:[303.446.2:316.61

DOI:

*Дмитро Костенко, доктор філософії в галузі державного управління,
асистент кафедри іноземних мов математичних факультетів інституту філології
Київського національного університету імені Тараса Шевченка*

ФОРМУВАННЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ СУЧАСНОГО ФАХІВЦЯ

У статті проаналізовано сутність понять “компетенція”, “компетентність”, визначено види компетентності, зокрема, міжкультурної, задля ефективної взаємодії з представниками інших культур. Проведено більш детальний аналіз самого терміну “компетентність” та виявлено його компоненти. Наголошено на соціокультурному значенні міжкультурної компетентності в сучасному суспільстві. Проаналізовано етимологічну близькість термінів “компетенція” і “компетентність”, враховуючи сучасну вітчизняну та зарубіжну літературу. Висвітлено питання професійної компетентності з точки зору акмеології. Акцентовано увагу на певній сукупності знань, навичок і умінь, загальних для всіх комунікантів, для повноцінного культурного взаєморозуміння партнерів по спілкуванню з представниками інших культур в реальному полі міжкультурної комунікації.

Ключові слова: компетенція; компетентність; міжкультурна компетентність; соціокультурна компетентність; комунікативна компетентність; культура.

Лім. 12.

*Dmytro Kostenko, Doctor of Sciences (Philosophy) in Public Administration,
Assistant of the Foreign Language Department of Mathematical Faculties,
Institute of Philology of Kyiv Taras Shevchenko National University*

FORMATION OF INTERCULTURAL COMPETENCE IN PROFESSIONAL TRAINING OF THE MODERN SPECIALIST

The article analyzes the essence of the concepts “competence”, “competency”, determines the types of competence, in particular, intercultural, for the purpose of effective interaction with representatives of other cultures. A more detailed analysis of the term “competence” has been made and its components have been identified. It is emphasized on the socio-cultural significance of intercultural competence in modern society. The etymological closeness of the terms “competence” and “competency”, taking into account contemporary domestic and foreign literature, is analyzed. The questions of professional competence in terms of acmeology are covered. The emphasis is on a certain set of knowledge, skills and abilities common to all communicants, for a full-fledged cultural understanding of the partners in communicating with representatives of other cultures in the real field of intercultural communication. The emphasis is placed on the extension of the terms “competency” and “competence” in the twentieth century in various spheres of social and political life. The emphasis was placed on controversy over the term “competence”, which made it possible to manage effectively. The interpretation of these terms in the scientific literature is given. The term “competence” in the sociological aspect is considered. Different interpretations of the phenomenon of competence are presented. The complex structure of social competence is observed, namely, its linguistic, informational and socio-cultural components. The decisive role of the socio-cultural component in communication practice is analyzed as sociocultural competence and readiness and ability for communication between partners in order to conduct the dialogue based on knowledge of their own culture and culture of the interlocutor. The ability to orientate in time and space, understanding of the social status of a partner, the ability to use different language forms and knowledge of intercultural differences are revealed. That, in his practical life a person is connected with the world with numerous relations of the most different nature and must possess the corresponding competencies, the quantity of which is determined by the totality of its relations with the environment. It is emphasized that the general level of competence of the individual consists of a set of specific specific competences.

Keywords: competency; competence; intercultural competence; sociocultural competence; communicative competence; culture.

Постановка проблеми. Сучасний стан розвитку українського суспільства й вищої освіти у глобалізованому і технізованому суспільстві передбачають відповідні зміни у формуванні міжкультурної компетентності у професійній підготовці сучасного фахівця. Актуальність дослідження зумовлена

формуванням міжкультурної компетентності висококваліфікованих фахівців, налаштованих на міжкультурне спілкування з представниками інших культур.

Аналіз останніх наукових досліджень та публікацій. Питання культурної компетентності розглядали такі дослідники як: С. Бондаренко,

ФОРМУВАННЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ СУЧАСНОГО ФАХІВЦЯ

Н. Головіна, С. Лур'є, О. Мироллобов, І. Плужник. Міжкультурна компетентність як науково-педагогічна проблема, була предметом досліджень багатьох зарубіжних та вітчизняних учених, зокрема М. Байрам, Н. Гальсакової, І. Зимньої, О. Леонтовича, І. Переходько, О. Садохіна, К. Кнарр, С. Kramsh та ін.). Науковий інтерес як українських (І. Бахов, Ф. Бацевич, Н. Бідюк, Л. Мацько, О. Селіванова) і зарубіжних учених (І. Абакумова, А. Асмолов, В. Біблер та ін.) становлять питання філософії та психології міжкультурної компетентності.

Мета статті полягає в окресленні понять “компетенція”, “компетентність”, “міжкультурна компетентність” в контексті формування професійної підготовки сучасного фахівця.

Виклад основного матеріалу. Процес глобалізації охопив сьогодні усі сфери людського життя, включаючи і сферу культури. І якщо до недавнього часу історія людства була лише історією окремих країн, народів і культур, то сьогодні вона перетворюється в глобальну єдину історію людства: все, що відбувається в житті окремих країн, так чи інакше відбивається на житті в інших точках земної кулі. Сучасні, локальні (етнічні) культури при цьому втрачають свої характерні риси і замкненість, а кордони між ними все більше стираються і зникають. Очевидним результатом процесу глобалізації стали широкі можливості спілкування носіїв будь-якої культури з представниками інших культур. Ці можливості сьогодні стали повсякденною реальністю для багатьох країн і народів.

Наразі, вивченням тих чи інших аспектів міжкультурної комунікації займається ціла група гуманітарних наук: культурологія, комунікативістика, соціологія культури, лінгвокультурологія, етнопсихологія та ін. Завдяки діяльності фахівців цих галузей науки з'явилися перші видання, присвячені розгляду різних проблем взаємодії і взаємин культур. Однак, більшість з цих видань написані лінгвістами, які весь процес міжкультурної комунікації зводять переважно до мовного спілкування, що суттєво скорочує реальне поле міжкультурної комунікації, залишаючи поза увагою її культурно-антропологічну частину, яка, як показує практика, є не менш важливою, ніж лінгвістична.

Варто зазначити, що в контексті взаємодії культур безліч людей бере участь в діяльності міжнародних політичних, економічних і професійних організацій, міжнародних форумів та конференцій, працює в багатонаціональних компаніях. Українські студенти навчаються за кордоном, а українські туристи подорожують по

всьому світу. Як показує досвід, щоб ефективно підтримувати ці різноманітні і багаторівневі контакти і форми спілкування, необхідно не тільки знання відповідної мови, а й знання норм, правил, традицій, звичаїв іншої культури. Кожен учасник міжнародних контактів швидко усвідомлює, що одного володіння іноземною мовою виявляється недостатнім для повноцінного міжкультурного взаєморозуміння і потрібним є знання всього комплексу форм поведінки, психології, культури, історії своїх партнерів по спілкуванню. Нарешті, потрібно знання механізму самого процесу спілкування, щоб прогнозувати можливості неправильного розуміння партнерів і уникнути його.

У загальному вигляді міжкультурною комунікацією називається взаємодія індивідів, груп або організацій, що належать до різних культур. Вирішальним при цьому є питання про значущість культурних відмінностей, здатності їх усвідомити, зрозуміти і адекватно їх врахувати в процесі комунікації. Головною метою і сенсом будь-якого комунікативного процесу є бажання бути зрозумілим своїм партнером, що передбачає необхідність максимально повно і точно донести свою інформацію, знання і досвід до співрозмовника. А це означає, що ефективність спілкування прямо пропорційна рівню взаєморозуміння між комунікантами. Однак, для досягнення взаєморозуміння необхідна певна сукупність знань, навичок і умінь, загальних для всіх комунікантів, яка в теорії міжкультурної комунікації отримала назву міжкультурної компетентності.

Відтак, виникає необхідність більш детального аналізу сенсу самого терміну “компетентність”. Етимологічно термін “компетентність” утворений від слова “компетентний” (competens), яке в латинській мові буквально означає “відповідний”, “здатний”, хоча найчастіше вживається в значеннях:

1) володіючий компетенцією; 2) знаючий, той, хто розуміється на певній галузі діяльності. Крім того, в латинській мові також існує подібне до нього поняття “компетенція” (competentia – приналежність по праву), яке визначається як: 1) коло повноважень будь-якого органу або посадової особи; 2) коло питань, в яких дана особа володіє знаннями, досвідом [5].

Зауважимо, що широке поширення понять “компетенція” і “компетентний” відбулося в епоху виникнення капіталізму, коли в результаті розподілу праці в сфері управління з'явилася необхідність в розмежуванні прав та обов'язків між органами управління і повноваженнями посадових осіб, які

ФОРМУВАННЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ СУЧАСНОГО ФАХІВЦЯ

очолюють ці органи. Крім того, тоді ж у великій кількості потрібні були виконавці, котрі володіли відповідним набором знань, умінь і навичок для виконання строго певного виду діяльності.

У ХХ столітті поняття “компетенція” стало широко використовуватися в сфері правових відносин, оскільки відображало сукупність повноважень, які мав будь-який орган або посадова особа, визначені конституціями, законами і виконавчими актами державного управління. Звідси в сучасній юридичній літературі термін “компетенція” визначається як сукупність встановлених нормативними правовими актами прав і обов’язків (повноважень) організацій, органів, посадових осіб, а також осіб, які здійснюють управлінські функції в комерційних організаціях [1]. У той же час, поділ праці в сфері управління об’єктивно поставив питання про відповідність дій органу управління або посадової особи його повноваженням. Суть проблеми полягала в суперечності, в якій, з одного боку, виступало коло повноважень, яке визначало відповідальність посадової особи у вирішенні практичних питань, а з іншого – знання, досвід і вміння цієї посадової особи в реалізації даного кола повноважень. Потреба привести у відповідність ці дві сторони і призвела до виникнення терміну “компетентність”, який став характеризувати суб’єкт управління з точки зору його знань і навичок, що дають можливість здійснювати управління з більшою або меншою ефективністю.

Етимологічна близькість термінів “компетенція” і “компетентність” закономірно породила проблему їх інтерпретації: в одних випадках значення цих термінів розмежовується, “компетенція” і “компетентність” розглядаються як самостійні поняття, що виражають, перший – повноваження, права, а другий – характеристику носія цих повноважень; в інших випадках компетентність розглядається як реалізація компетенції або навіть як поняття, тотожне їй за змістом.

У сучасній науковій літературі немає єдності щодо тлумачення цих понять. Так в словнику іншомовних слів терміни “компетенція” і “компетентність” трактуються по-різному. Компетенція там розуміється в двох значеннях: коло повноважень будь-якого органу або посадової особи; коло питань, в яких дана особа володіє пізнанням і досвідом. Термін “компетентний” там також представлений в двох значеннях: той, що володіє компетенцією; той, хто знає, хто розуміється з певної галузі. Поняття “компетентність” має теж два тлумачення: володіння компетенцією; володіння знаннями, що дозволяють судити про що-небудь [3].

Сьогодні питаннями професійної компетентності і її спеціальних видів займається нова наука – акмеологія, яка розглядає компетентність з системних позицій, виділяючи в ній підсистеми професіоналізму, діяльності, нормативного регулювання діяльності та поведінки і ін. Прихильник акмеологічного підходу А. Деркач в структурі професіоналізму виділяє “гармонійне поєднання високої професійної компетентності та професійних умінь і навичок на рівні професійної майстерності, а також акмеологічних інваріантів професіоналізму, які виступають в якості спеціальних базисних умінь” [4]. Виходячи з цього, професійна компетентність визначається ним як “головний когнітивний компонент підсистеми професіоналізму діяльності, сфера професійного ведення, постійно зростаюча система знань, що дозволяє здійснювати професійну діяльність з високою продуктивністю” [4].

У соціології компетентність розглядається також, як атрибут професіоналізму. У соціологічному аспекті найбільш часто використовується визначення компетентності як досконалого знання своєї справи, сутності виконуваної роботи, можливих способів і засобів досягнення намічених шляхів. Так, наприклад, зміст професійної компетентності В. Сластьонін розглядає як теоретичну і практичну готовність індивіда до відповідного виду діяльності. Теоретична готовність проявляється в сукупності здібностей мислити і аналізувати, а практична готовність виражається у зовнішніх (предметних) умінь, до яких він відносить організаторські та комунікативні вміння [8].

В контексті соціологічного підходу інше трактування феномена компетентності пропонує О. Новіков, який вважає, що: “компетентність має на увазі, крім технологічної підготовки, цілий ряд інших компонентів, що мають, в основному, позапрофесійний або надпрофесійний характер, але необхідних сьогодні кожному фахівцю. Це в першу чергу, такі якості особистості, як самостійність, здатність приймати рішення, творчий підхід до будь-якої справи, вміння доводити його до кінця, вміння постійно вчитися. Це – гнучкість мислення, наявність абстрактного, системного і експериментального мислення, це – вміння вести діалог і комунікабельність, здатність до співпраці і т.ін. Над власне професійною – технологічною підготовкою виростає величезна позапрофесійна надбудова вимог до фахівця” [2].

Знайомство з працями зарубіжних соціологів також дозволяє зробити висновок, що поняття

ФОРМУВАННЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ СУЧАСНОГО ФАХІВЦЯ

“компетентність” пов’язується ними з досить широким колом явищ, яке включає в себе знання, вміння, навички, певний рівень розвитку різних здібностей, які в сукупності забезпечують індивіду рішення якого-небудь завдання або допомогу в будь-якій діяльності. Таке розуміння компетентності показує, що вона являє собою складне соціокультурне явище.

Поділяємо думку А. Маркової про те, що основними видами компетентності є: спеціальна (в основному професійна), соціальна, особистісна та індивідуальна [6].

Зауважимо, що соціальна компетентність має досить складну структуру, яка об’єднує в собі лінгвістичний, інформаційний та соціально культурний і ін. компоненти. З цих основних компонентів соціальної компетентності для формування міжкультурної компетентності, на нашу думку, визначальну роль відіграє соціокультурний компонент, який в практиці комунікації виступає як соціокультурна компетентність. Соціокультурна компетентність являє собою готовність і спроможність партнерів до комунікації до ведення діалогу на основі знань власної культури і культури партнера. Вона передбачає вміння орієнтування в часі і просторі, розуміння соціального статусу партнера, вміння використовувати різні мовні норми (формальний і неформальний стилі, жаргон, професійну лексику і т.ін.), знання міжкультурних відмінностей поведінкових ритуалів і т.ін. Іншими словами, зміст соціокультурної компетентності складають: знання знаків і вміння користуватися знаковими системами відповідного соціокультурного оточення; знання і вміння користуватися невербальними засобами комунікації, впізнаваними і зрозумілими в даному соціокультурному середовищі; знання способів зв’язку і вміння користуватися каналами зв’язку, вміння аргументувати і розуміти сенс дій і вчинків своїх партнерів по спілкуванню.

Ступінь володіння означеними знаннями і вміннями визначає рівень комунікативної компетентності індивіда і форму взаємодії з партнерами по комунікації. Відповідно, відсутність компетентних знань як про свою, так і про чужу культуру є джерелом конфліктів, криз, нерозуміння або непорозуміння партнерів по комунікації. Тому важливою складовою частиною соціокультурної компетентності є міжкультурна компетентність.

Очевидно, що в соціологічному підході компетентність характеризується тільки прагматично, оскільки пов’язана з ефективним вирішенням якихось життєвих завдань. Таким чином компетентність розглядається як синонім

поняття “засіб”, тобто спосіб розв’язання виникаючих завдань.

У зарубіжній літературі підхід до компетентності дещо інший. Тут термін “соціальна компетентність” є давно усталеними, особливо в галузі соціально-психологічних досліджень. Поняття “компетентність” там широко використовується при розгляді питань соціальних здібностей особистості, встановлення рівнів соціальної компетентності, виявлення її компонентів і т.ін. [9; 10; 11; 12]. Наприклад, англійські дослідники в структурі компетентності виділяють три рівні: інтегративну компетентність – здатність до інтеграції знань і навичок і їх використання в практичній життєдіяльності; психологічну компетентність – розвинену систему емоцій, здатну забезпечити адекватне сприйняття навколишнього світу; практичну компетентність в конкретних сферах діяльності, що виражена в умінні працювати з людьми, долати невизначеність, реалізовувати намічені плани тощо.

Відомий британський психолог Дж. Равен розробив свою концепцію компетентності на основі визначальної ролі ціннісно-мотиваційної сфери особистості [7]. Під компетентністю він розуміє специфічну здатність, необхідну для виконання конкретної дії в конкретній предметній сфері і включає вузькоспеціальні знання, особливого роду навички, способи мислення, а також розуміння відповідальності за свої дії. На його думку, бути компетентним – означає мати набір специфічних компетентностей різного рівня. На фундаментальному рівні знаходяться всі специфічні вміння та здібності, необхідні для виконання певної дії, а на вищому – компетентності для організації діяльності будь-якого виду: ініціатива, організаторські здібності, комунікативність, здатність до рефлексії і т.ін. При цьому всі компетентності поділяються за Дж. Равеном на три групи: когнітивні, афективні і вольові. Відтак, феномен компетентності є багатокомпонентним, всі її компоненти мають властивості взаємозалежності і взаємозамінності. Дж. Равен також стверджує, що формування компетентності представляє собою не стільки створення сприятливих внутрішніх і зовнішніх умов діяльності, скільки виховання компетентного професіонала як особистості. Знання, вміння і навички, що становлять виконавську сторону будь-якої професійної діяльності, успішно формуються і реалізуються тільки при особистісному прийнятті та усвідомленні громадського значення відповідних цілей, що визначає формування високої відповідальності,

ФОРМУВАННЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ СУЧАСНОГО ФАХІВЦЯ

ініціативи, готовності до творчості. Найважливішою ідеєю в концепції Дж. Равена є твердження про врахування інтересів, цілей, пріоритетів кожної людини при оцінці його компетентності у відповідній галузі діяльності. Він зазначає, що компоненти компетентності проявляються і розвиваються тільки в умовах цікавої для людини діяльності, і тому називає компетентності “мотивованими здібностями”.

Висновки. Аналіз літератури з проблеми компетентності показує неоднозначність, поліструктурність і багатокомпонентність понять “компетенція” і “компетентність”. У той же час можна стверджувати, що: компетенція і компетентність знаходяться в тісному взаємозв'язку, оскільки взаємно припускають одна одну; компетентність є похідною від компетенції, але вона має певну специфіку, так як характеризує окремого суб'єкта як носія компетенції; рівень розвитку особистісних характеристик суб'єкта компетенції визначає рівень його компетентності; кількість і якість професійних і спеціальних знань суб'єкта виступають передумовою ефективної реалізації його компетентності.

Цілоком очевидно, що в своїй практичній життєдіяльності кожна людина пов'язана з навколишнім світом численними відносинами самого різного характеру. Кожне з них вимагає від індивіда певних знань, навичок і здібностей ці відносини зберігати, підтримувати і розвивати, щоб не бути інородним тілом в цьому світі. Для цього людина повинна володіти відповідними компетентностями, кількість яких визначається сукупністю його взаємин з оточенням. Відтак, можна стверджувати, що загальний рівень компетентності індивіда складається із сукупності окремих конкретних компетентностей.

З усього різноманіття компетентностей індивіда ми виділяємо міжкультурну компетентність, яка формується в результаті процесу міжкультурної комунікації, в свою чергу викликаного інтенсивною взаємодією культур, породженою процесом глобалізації. Незаперечним є те, що формування, розвиток міжкультурної компетентності сучасного фахівця у процесі його професійної підготовки є одним із визначальних та пріоритетних векторів його успішної професійної і життєвої самореалізації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бідок Н.М. Формування іншомовної професійної компетентності у студентів-іноземців в університетах Канади / Н. Бідок // Наук. вісн. Чернів. ун-ту. Педагогіка та психологія: зб. наук. пр. / Чернів. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. – Чернівці, 2012. – Вип. 617. – С. 3–8.
2. Моцар М.М. Формування полікультурної

компетентності майбутніх перекладачів з використанням технологій дистанційного навчання: Дис. ... канд. пед. наук. – Київ, 2018.

3. Яблоков С.В. Формування загальнокультурної компетентності майбутніх учителів іноземної мови засобами інноваційних технологій: Дис. ... канд. пед. наук. – Вінниця, 2016.

4. Деркач А.А. Акмеологические основы развития профессионала. М.: Изд-во Моск. психол.-социальн. ин-та. Воронеж: МОДЭК, 2004.

5. Красных В. “Свой” среди “чужих”: миф или реальность. М., 2003.

6. Маркова А.К. Психология профессионализма. М.: Знание, 1996. Новиков А.М. Методология образования. М.: Эгвес, 2002.

7. Равен Д. Компетентность в современном обществе: выявление, развитие и реализация / Пер. с англ. М.: “Когито-центр”, 2002.

8. Слостенин В.А. Введение в педагогическую аксиологию: учеб. пособие для студ. пед. учеб. заведений. М., 2003.

9. Berns M. Context of competence: social and cultural consideration in communicative language teaching. N.Y., 1990.

10. Knapp K., Knapp-Potthoff A. Interkulturelle Kommunikation // Zeitschrift für Fremdsprachenforschung. 1990. – № 1. – S. 83.

11. Kramsh C.J. From language proficiency to interactional competence // Modern Language Journal. 1986. – № 70.

12. Savignon S. Evaluation of communicative competence: the ACTEL provisional proficiency guidelines // Modern Language Journal. 1985. – № 69.

REFERENCES

1. Bidiuk, N. M. (2012). Formuvannia inshomovnoi profesiinoi kompetentnosti u studentiv-inozemtsiv v universytetakh Kanady [Formation of foreign language proficiency in foreign students in Canadian universities]. *Scientific Gerald Chernihiv University. Pedagogy and Psychology: a collection of scientific works*. Chernihiv Yuriy Fedkovych National University. Chernivtsi, Vol. 617, pp. 3–8. [in Ukrainian].

2. Motsar, M. M. (2018). Formuvannia polikulturnoi kompetentnosti maibutnikh perekladachiv z vykorystanniam tekhnolohii dystantsiinoho navchannia [Formation of Multicultural Competence of Future Translators Using Distance Learning Technologies]. *Candidate's thesis*. [in Ukrainian].

3. Yablokov, S. V. (2016). Formuvannia zahalnokulturnoi kompetentnosti maibutnikh uchyteliv inozemnoi movy zasobamy innovatsiinykh tekhnolohii [Formation of general cultural competence of future foreign language teachers by means of innovative technologies]. *Candidate's thesis*. [in Ukrainian].

4. Derkach, A. A. (2004). *Akmeologicheskie osnovy razvitiya professionala* [Acmeological basis for the development of a professional]. Moscow: Izd-vo Mosk. psikhol.-sotsialn. in-ta. Voronezh: MODEK. [in Russian].

5. Krasnykh, V. (2003). “Svoy” sredi “chuzhikh”: mif ili realnost [“Own” among “others”: myth or reality]. Moscow. [in Russian].

ЕТАПИ СТАНОВЛЕННЯ СИСТЕМИ ВИЩОЇ АГРАРНОЇ ОСВІТИ В США

6. Markova, A. K. (1996). *Psikhologiya professionalizma* [Psychology of professionalism]. Moscow: Znanie. [in Russian].
7. Raven, D. (2002). *Kompetentnost v sovremennom obshchestve: vyyavlenie, razvitie i realizatsiya* [Competence in modern society: the identification, development and implementation]. Moscow: "Kogito-tsentr". [in Russian].
8. Slastenin, V. A. (2003). *Vvedenie v pedagogicheskuyu aksiologiyu* [Introduction to pedagogical axiology]. Textbook for students of pedagogical educational institutions. Moscow. [in Russian].
9. Berns, M. (1990). Context of competence: social and cultural consideration in communicative language teaching. N.Y. [in English].
10. Knapp, K., Knapp-Potthoff, A. (1990). Interkulturelle Kommunikation. Zeitschrift für Fremdsprachenforschung. № 1, S. 83. [in German].
11. Kramsh, C.J. (1986). From language proficiency to interactional competence. Modern Language Journal. № 70. [in English].
12. Savignon, S. (1985). Evaluation of communicative competence: the ACTEL provisional proficiency guidelines. Modern Language Journal. № 69. [in English].

Стаття надійшла до редакції 18.12.2018

УДК 378.4(73):63

DOI:

Наталія Гаврилюк, кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри української та іноземних мов
Вінницького національного аграрного університету

ЕТАПИ СТАНОВЛЕННЯ СИСТЕМИ ВИЩОЇ АГРАРНОЇ ОСВІТИ В США

Окреслено важливість проблеми становлення вищої аграрної освіти в США. Виділено основні сім етапів становлення аграрної вищої освіти. Виокремлено ознаки розвитку вищої аграрної освіти США. Розглянуто проблему якості освіти США як питання державної ваги та рівня. Зроблено висновок, що посилення ролі уряду у питанні у фінансуванні вищої аграрної школи стає найважливішим моментом у процесі становлення вищої аграрної освіти.

Ключові слова: вища освіта; аграрна освіта; освіта в США; історія освіти в США; етапи становлення освіти в США; коледж; університет; якість освіти.

Лит. 11.

Nataliya Havrylyuk, Ph.D. (Pedagogy), Associate Professor of the Ukrainian and Foreign Languages Department
Vinnytsya National Agrarian University

STAGES OF FOUNDATION OF AGRARIAN HIGHER EDUCATION SYSTEM IN THE USA

The importance of the problem of formation of higher agricultural education in the USA is highlighted. It has been proved that globalization, democratization, a single information space have influenced the development of higher agricultural education. The main seven stages of the formation of agrarian higher education are highlighted. It was found that the first one includes the period from 1636 to 1776, when the founding of colleges took place, it was concluded that in the seventeenth and nineteenth centuries, higher agricultural education in the USA was subordinated to local authorities; the second stage – the period of experiment, from 1776 to 1862, the correspondence between the training of specialists in agrarian education and the needs of industry are established; the third stage from 1862 to 1900 – proved that with the onset of rapid breakthroughs in the development of the economy there was an urgent need for specialists from specific sectors of the economy, the agricultural sector was no exception; in 1900 – 1950 there is the fourth stage, when there are two-year colleges; From the 1950s to the 1980s, the fifth stage was marked by changes in the US high school in accordance with the requirements of scientific and technological progress; in the sixth stage from 1980 to 2000, it was found that education is inextricably linked with politics; The seventh stage, which dates from 2000 up to now, is characterized by increased requirements for the training of future specialists.

The signs of the development of higher agricultural education in the United States are highlighted: high pace of education, the emergence of higher education institutions, increased costs of higher education, assistance to the state in improving the quality of higher education, improvement of curricula, application of forms and methods of training of future specialists in accordance with the requirements of scientific and technological progress, increasing the role of higher agricultural school, etc.

The problem of the quality of US education as a matter of state importance and level is considered. It is